

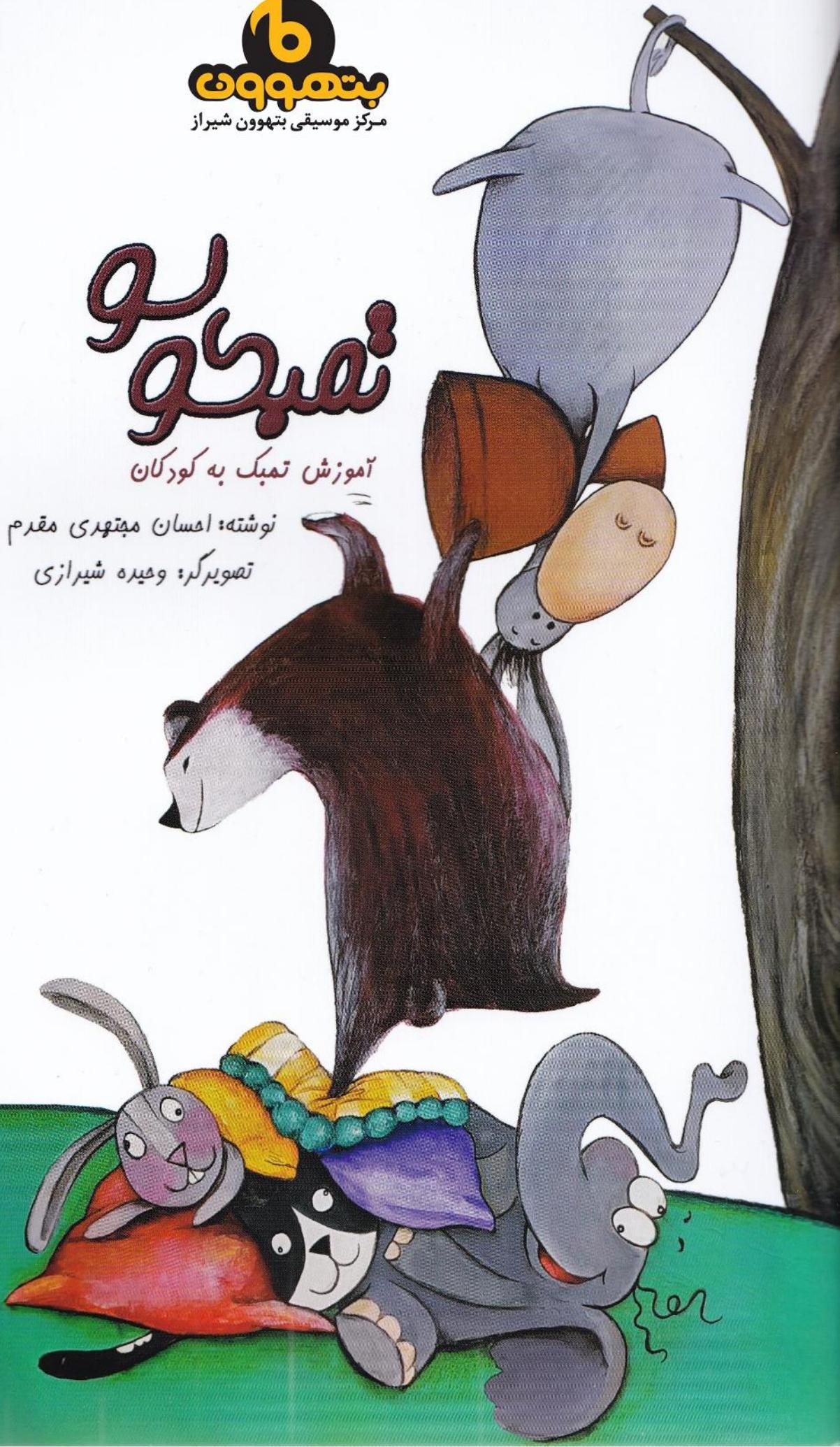

فلمبوون

آموزش تمثیل به کودکان

نوشته: احسان مجتبی مقدم

تصویرگر: وحیده شیرازی

مرکز موسیقی بتهوون شیراز

سروشناسه : مجتبه‌ی احسان، ۱۳۶۳ -

عنوان و نام پدیدآور : تمبکولو؛ آموزش تمبک به کودکان؛ کاری از احسان مجتبه‌ی مقدم؛ تصویرگر وحیده شیرازی؛ ویراستار محمدمهدي شاطرحسيني.

مشخصات نشر : تهران؛ نشر سرود، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهري : ۶۰ ص؛ مصور، پارتيسيون؛ ۲۹×۲۲ س.م.

شابک : 978-964-8626-49-0

وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا

موضوع : موسیقی برای تنبک -- پارتيسيون

موضوع : Zarb music -- Scores and parts

موضوع : تنبک -- راهنمای آموزشی

موضوع : Zarb -- Study and teaching

شناسه افروده : شیرازی، وحیده، ۱۳۶۳ - تصویرگر

رده‌بندی کنگره : MT725

رده‌بندی دیوبی : ۷۸۹/۶۵

شماره کتابشناسی ملی : ۷۳۶۸۱۹۹

انتشارات سرود تهران - میدان هفتمن تمیز - ابتدای بهار شیراز - شماره ۱۴
تلفن: ۰۸۸۳۱۸۵۹۱-۲ و ۰۸۸۳۶۱۰-۴ دوچار: ۰۸۹۰۰۸۹۲۴

تمبکولو (آموزش تمبک به کودکان) احسان مجتبه‌ی مقدم
ویراستار محمدمهدي شاطرحسيني

تصویرگر وحیده شیرازی

چاپ، نقش آفرین مهر

صحافی خلیج فارس

نوبت چاپ اول - ۱۳۹۹

تیرما ۱۰۰۰ نسخه

شابک: 978-964-8626-49-0 ISBN: 978-۹۶۴-۸۶۲۶-۴۹-۰

حق چاپ و نشر برای انتشارات سرود محفوظ است.

قیمت با CD: ۷۵,۰۰۰ تومان

مقدمه

آموزش تم

آموزش هشت (بک)

تمرین تم و هشت (بک)

آموزش هفت

آموزش بشکن

تمرین تم، هشت(بک)، هفت، بشکن

قصة ننه منجوقی

بازی جیک جیک و جوجه

بازی مرغ نارنجی

بازی آواز کلااغه

بازی گربه کو؟

بازی تخمه بو میده

بازی لی لی لی حوضک

بازی آفتاب مهتاب

بازی از سوراخه موش او مده

بازی آش

بازی چشم چشم، دو ابرو

بازی چقده تو خوبی

بازی گوجه و خیار

بازی بدہ بغلی

بازی سنگ، کاغذ، قیچی

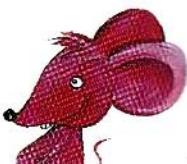
بازی می شماره طوطی

بازی کلااغ پر

بازی قایم باشک

جدول تطبیق الفبای فارسی به لاتین

۷
۱۰
۱۲
۱۴
۱۶
۱۸
۲۰
۲۲
۲۴
۲۶
۲۸
۳۰
۳۲
۳۴
۳۶
۳۸
۴۰
۴۲
۴۴
۴۶
۴۸
۵۰
۵۲
۵۴
۵۶
۵۸

مقدمه

در آغاز بهتر است آموزش موسیقی بزرگسال و کودک را از هم جدا کرد تا بتوان به بیانی درست دست یافت. با نگاهی به طبیعت و سرشناسی کودکان می‌توان لیست بلندبالایی از عناصر تخیلی و واقعی مورد علاقه‌شان را بر شمرد: جنگل، آبشار، چشم، رودخانه، درخت، حیوان‌های سخنگو، اشکال هندسی و غیر هندسی، رنگ‌ها و همه آن چیزی که در دنیای بزرگترها عناصری کودکانه به حساب می‌آیند؛ جالب آنکه همه‌شان عناصر قصه‌اند. دنیای منطق‌مدارِ منفعت‌گرایی بزرگسالان دردی از ما در مسیر آموزش موسیقی کودک دوا نمی‌کند. آموزش الفبای موسیقی (نُت) آن‌گونه که در دنیای بزرگسالان مدنظر است در دنیای کودکان راهی نداد و تجربه آموزش موسیقی کودک هم این فرضیه را به اثبات رسانده است. از قضا نتیجه این نوع آموزش فقط جمعیت قابل توجهی از کودکان را از یادگیری موسیقی دلزده می‌کند و شاید بخشی از آن‌ها هم دیگر هیچ زمانی میل و رغبتی به فراگیری موسیقی نشان ندهند.

کودکان شمش طلا را با شکلات تاخت می‌زنند یا بازی کردن را بر غذا خوردن ترجیح می‌دهند. بنابراین بهتر است با زبان و تخیل کودکان موسیقی را آموزش داد. یادگیری الفبای موسیقی یا همان نُت، مهارتی است که به آسانی قابل فراگیری است و نیازی نیست در رده سنی کودکان^۱ آموزش داده شود.

این کتاب سعی می‌کند از آموزش الفبای موسیقی چشم‌پوشی کند و فقط ریتم را از طریق هجاهای شعری آموزش دهد، اما مقوله مهم بحث اکول است. اکول درست در نوازنده‌گی دو فایده دارد: اول اینکه نوازنده به اجرای روان‌تر تکنیک‌ها دست می‌یابد و دوم تصویر زیبایی به هنگام نوازنده‌گی در ذهن مخاطب (بیننده) نقش می‌بندد و حس زیبایی‌شناسی اش را بر می‌انگیزاند. به عبارتی از قول حافظ شیراز: «چون جمع شد معانی گوی بیان توان زد». در شش درس ابتدایی، آموزش صحیح تکنیک‌های «نم»، «هشت»، «هفت» و « بشکن» مدنظر و سعی شده است معنای شعرها تأکیدی بر درست اجرا کردن تکنیک‌ها باشد.

۱. البته رده سنی کودکان تلقی کلی گرایانه‌ای است که صرفاً جهت یک دسته‌بندی بین دنیای کودکان و بزرگترها مورد استفاده قرار گرفته است.

برای مثال « بشکن بشکنه، بشکن / نزدیک چوبه، بشکن / بشکن بشکنه، بشکن / دست رو چوبه، بشکن / بشکن بشکنه، بشکن / دست بالا نره، بشکن ». در این نمونه به درستی می‌توان دید که چگونه کودک فارغ از تأکیدهای خشک بزرگ‌سالانه، ترغیب به درست نواختن تکنیک می‌شود. اما موارد دیگری که در این کتاب مدنظر بوده است.

(الف) قصه و قصه گفتن

پس از آموزش حرکت‌های ابتدایی تنبک، قصه نقش اصلی آموزش را در کتاب ایفا می‌کند و چه خوب که قصه‌ها «بیشتر دستخوش حوادث و ماجراهای گوناگونند. قصه‌ها، اغلب پایانی خوش دارند و در آن‌ها خوبی‌ها بر بدی‌ها پیروز می‌شوند.» بر این اساس کوشیدیم که از مثل‌ها، شعرهای عامیانه و کودکانه و انواع آن برای ایده‌های اصلی استفاده شود. برای مثال شعر عامیانه « بشکن بشکن » که پیش‌تر بدان اشاره شد.

(ب) کوتاه بودن ریتم‌ها

تلash بر این بوده است که ریتم‌هایی کوتاه طراحی شود و از چهار میزان فراتر نرونده باشد، با ظرافت بیشتری به اجرا درآیند، انگیزه تمرين بیشتر شود و در نهایت الگوهایی مشخص برای همراهی با هر تصنيفی باشند. برای مثال اگر ریتمی با ترکیب تکنیک‌های اولیه تنبک در میزان $\frac{6}{8}$ یاد گرفته شود، برای همنشینی تنبک و سازی ملودیک جهت اجرای تصنیف «مرغ سحر» اثر «مرتضی نی‌داود» به کار می‌آید. البته باید اضافه کرد کوتاهی درس‌ها به تکرار قابل توجهی می‌انجامد که تکرار یکی از سه مولفه زیبایی‌شناسی است.

(ج) نقش ملودی‌های محلی و کلامیک ایرانی

در همراهی درس‌ها، لابه‌لای قصه‌ها ملودی‌هایی با توجه به ریتم، از موسیقی محلی و کلامیک ایرانی گلچین شده و این موضوع با دو هدف بوده است؛ اول به دلیل برقراری ارتباط بهتر و دوم آنکه در آینده بتوانند این ملودی‌ها را با شعر اصلی به اجرا درآورند.

این کتاب را می‌توان به دو صورت انفرادی و گروهی آموزش داد. البته کودکان برای رشد سالم بیشتر به فعالیت‌های گروهی تیاز دارند و توصیه می‌شود در صورت فراهم بودن شرایط، به صورت گروهی آموزش داده شود یا حداقل جدا از آموزش انفرادی به صورت گروهی هم نواخته شود. برای آموزش انفرادی در بخش قصه‌ها (از درس ششم به بعد) مرتبی نقش یک حیوان

را بازی می‌کند و کودک نقش حیوانی دیگر. بالطبع در آموزش گروهی، نقش‌ها بین کودکان تقسیم می‌شود و آن‌ها نقش‌ها را بازی می‌کنند. مربی بهتر است با تخيّل خود و حال و هوای کودک یا کودکان، قصه‌ها را بسط و گسترش دهد و قصه‌ها را آنگونه پیش ببرد که شرایط کلاس اقتضا می‌کند.

همچنین باید بر نقش «بازی» تأکید شود. مربی بهتر است با کودکان بازی کند و در راستای خیال کودکانه، بازی‌ها را پیش ببرد. البته همانگونه که پیشتر اشاره شد؛ نقش قصه گفتن را کوچک نشمارد. حال زمان آن رسیده است که کودکان را از «دشواری وظیفه»^۱ بر حذر داریم و بگذاریم در دنیای خود بازی کنند و بزرگ شوند. و در پایان سخن لازم است از زحمت‌ها و کمک‌های بی دریغ دوستان؛ «محمد مهدی شاطر حسینی» و «چاوش اسکندری خواه» که در شکل گرفتن این کتاب مؤثر و حیاتی بوده، کمال تشکر را داشته باشم.

احسان مجتبه‌ی مقدم

۱۳۹۹/۰۳/۲۵

۱. ترکیبی از احمد شاملو.

آموزش تم ?

تم رو باید با مج زد
 تم رو باید با مج زد
 وقتی با دست می زنیم
 گوش مامان کرد می شه
 تم، تم، تم

تم رو باید گردن کرد
 تم رو باید گردن کرد
 هرچی که گردن تر باشه
 صدا قشنگ تر می شه
 تم، تم، تم

تم نباید قایق شه
 تم نباید قایق شه
 اگر که قایق بشه
 صداش قشنگ نمی شه
 صداش قشنگ نمی شه
 بابا، صداش قشنگ نمی شه
 عموماً صداش قشنگ نمی شه
 تم، تم، تم

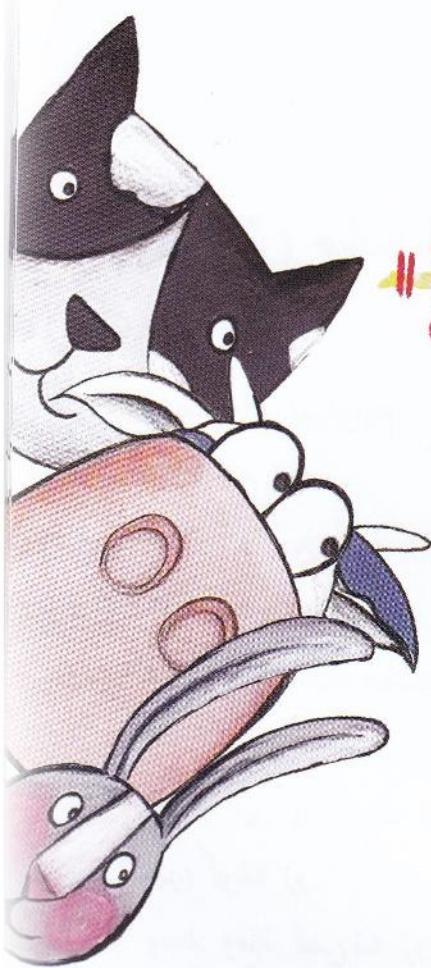
تم آفه سرش پایینه
 تم آفه سرش پایینه
 سرش که بالا باشه
 کمی پریشون می شه
 تم، تم، تم

☆ توضیح ۱: نشانه تم است و با دست پایین زده می شود.
 ☆ توضیح ۲: کوکان به طور معمول هنگام نواختن تکنیک تم، دست شان را به اندازه کافی کرد نمی کنند و فضای داخل دست شان شبیه به قایق می شود. در این موقعیت به آنها می کوییم که دست تان نباید شبیه قایق شود بلکه باید گرد باشد.

مرکز موسیقی بمنی شیراز

نه مونبوقی از اینکه حیوان‌ها آشش را، یفتد ناراحت شد و به دافل کله رفت. باد به حیوان‌ها گفت:

«حالا که آش نه مونبوقی رو ریقید و ناراحتش کردید، بہتره کاری کنید تا از دش در بیاد و بعترین کار اینه که نقاشی او را بکشید.»

بعبعی گفت: «پشم و ابروش رو من می‌کشم.»
چوچه گفت: «نوك و سرشو من می‌کشم.»

باد خنده دید و گفت: «نه مونبوقی که نوك نداره، (ماخ (اره.»
کاو گفت: «(هن و شکمبهش رو من می‌کشم.»

حیوانات شعر فواندند و مشغول کشیدن نقاشی نه مونبوقی شدند.

«پشم پشم پشم

دو تا ابرو

(ماخ و

یهو کردو

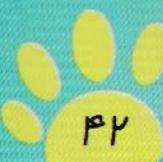
(هن و

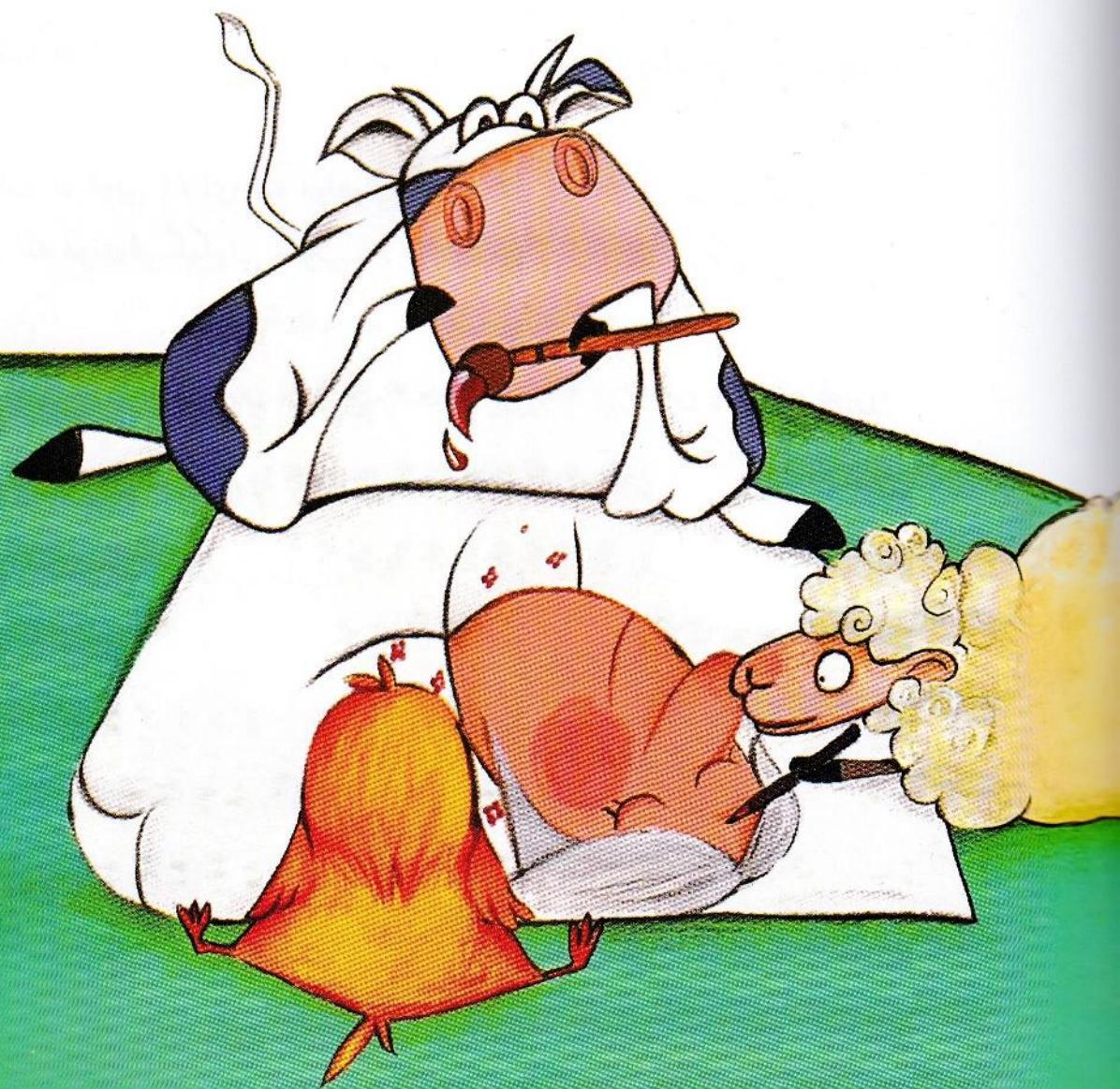
یه شکمبه

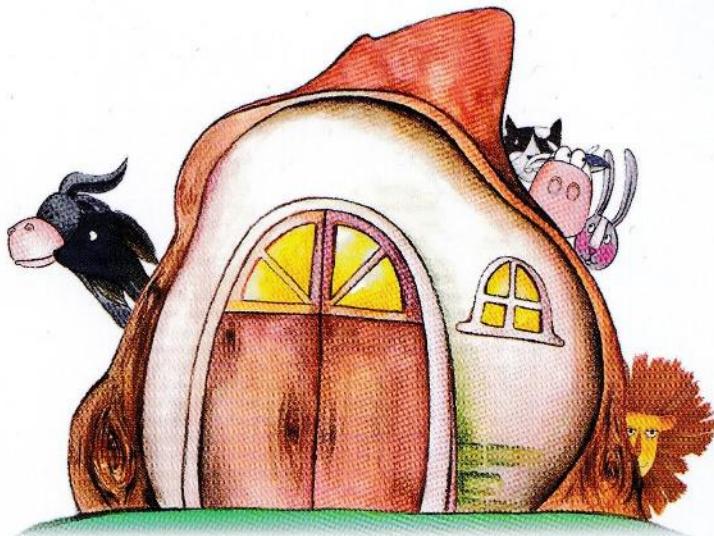
نقاشیم

چه قشنگه»

توضیح: مردم نقش باد را بازی می‌کنند و نقش هر حیوان را به یکی از پهلهای می‌دهند.

در شش درس ابتدایی، آموزش صحیح تکنیک‌های «نم»، «هشت»، «هفت» و «بسکن»، مدنظر و سعی شده است معنای شعرها تأکیدی بر درست امروزگردن تکنیک‌ها باشد. برای مثال «بسکن بسلنه، بسلن / نزدیک پویه، بسلن / بسلن بسلنه، بسلن / دستت رو پویه، بسلن / بسلن بسلنه، بسلن / دست بالا نره، بسلن». در این نمونه به درستی می‌توان دید که پاکونه کودک فارغ از تأکیدهای فشک بزرگسالانه، ترغیب به درست نوافتن تکنیک می‌شود.

پس از آموزش هر کوتاهی ابتدایی تنبیک، قصه نقش اصلی آموزش را در کتاب ایفا می‌کند و په فوب که قصه‌ها «بیشتر مستفوش هواز و ماهرهای گوناگونند. قصه‌ها، اغلب پایانی فوش دارند و در آنها فوبی‌ها بر بدی‌ها پیروز می‌شوند.» بر این اساس کوشیدیم که از متل‌ها، شعرهای عامیانه و کودکانه و انواع آن برای ایده‌های اصلی استفاده شود. برای مثال شعر عامیانه «بسکن بسلن» که پیشتر بدان اشاره شد.

